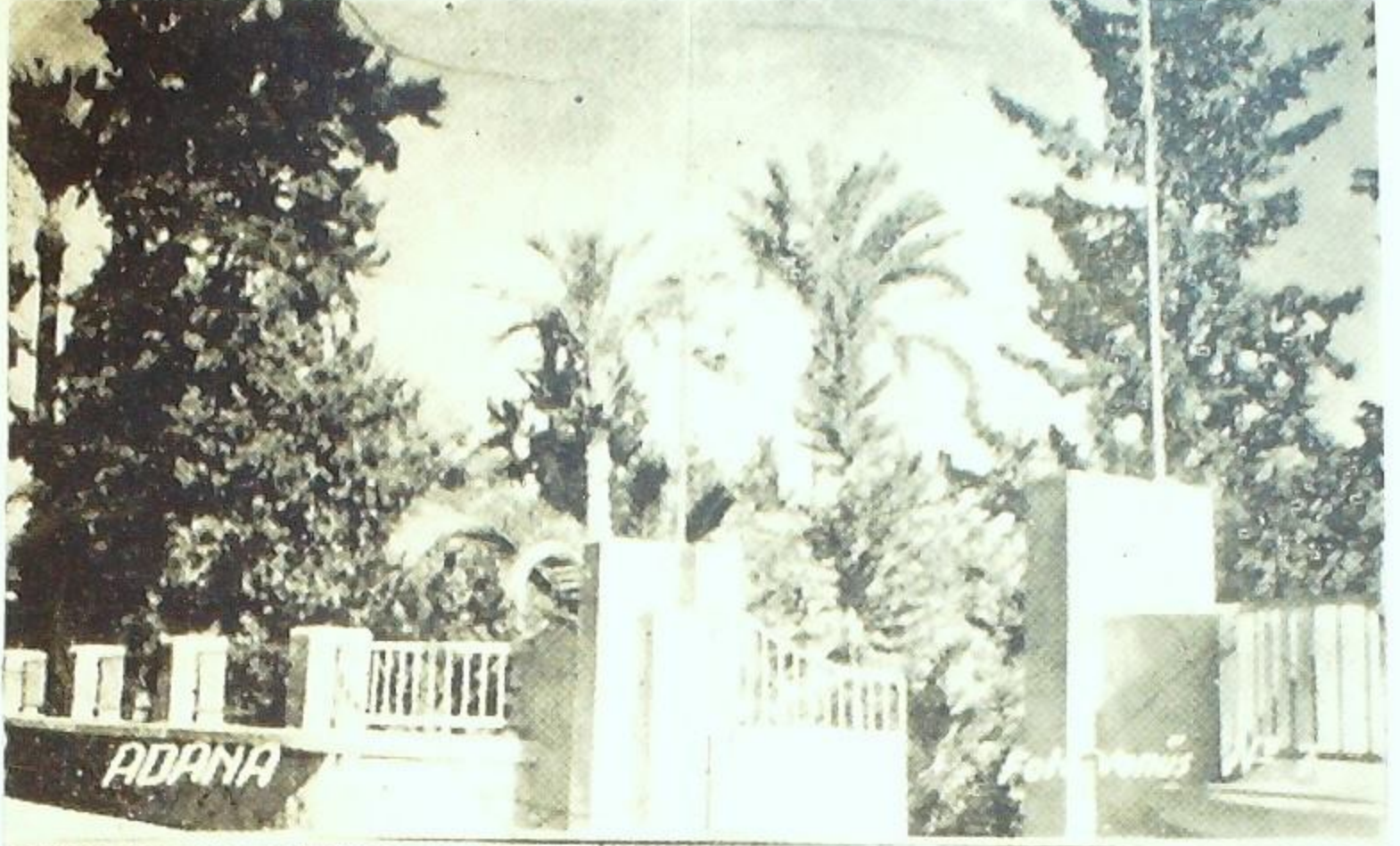

Görüşler

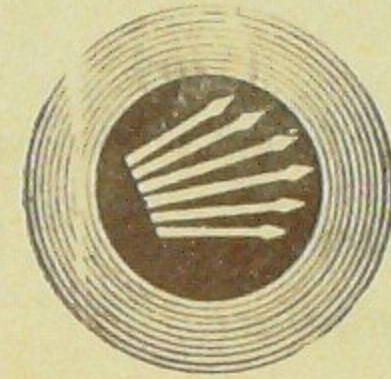
Görüşler

ADANA HALKEVİ

TARAFINDAN ÇIKARILIR
AYLIK KÜLTÜR DERGİSİ

I. nci TEŞRİN

Sayı: 46

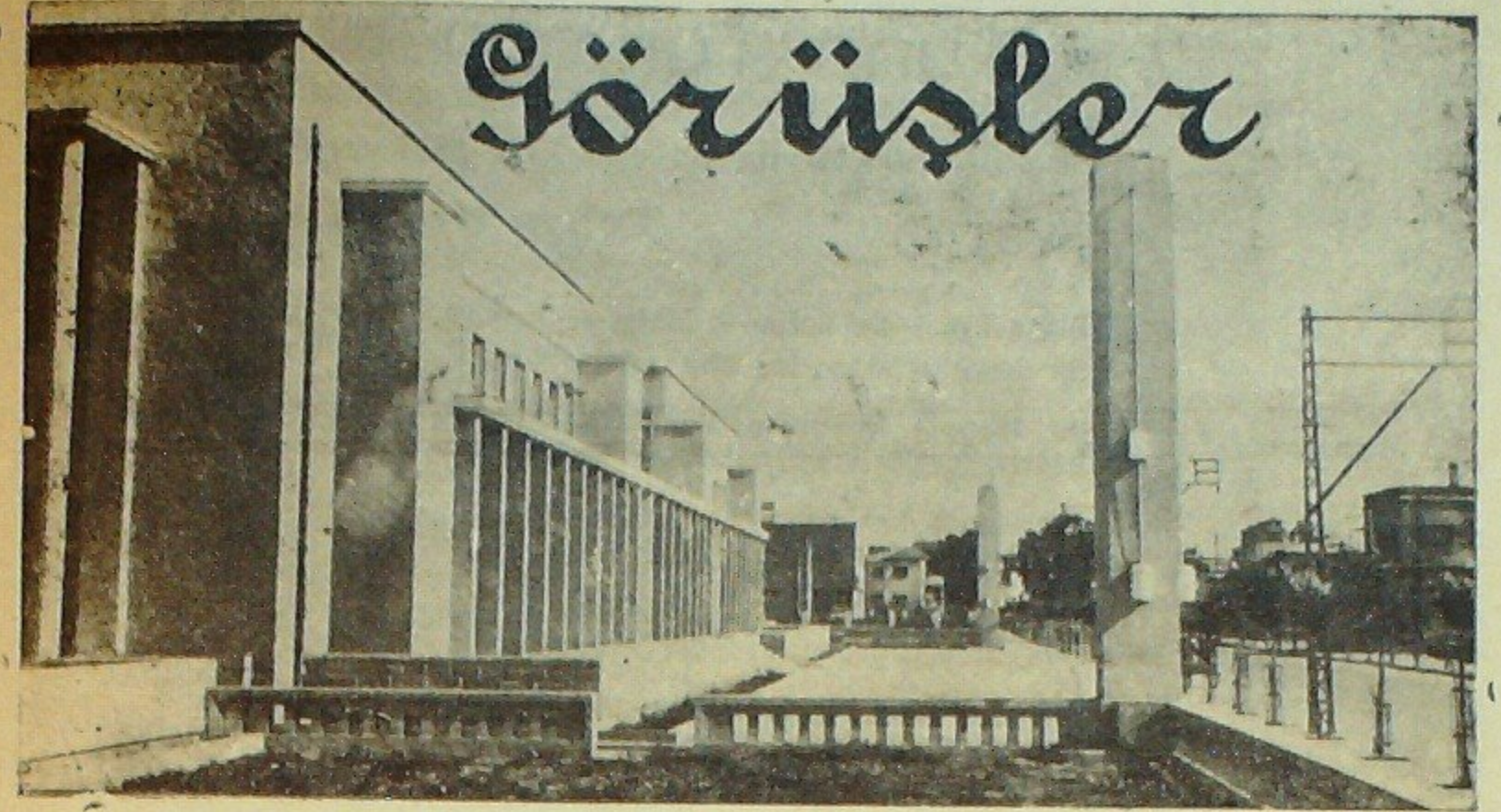
İçindekiler

Cumhurreisimizin 19 uncu Cümhuriyet nutku
Başvekilimizin 19 uncu Cümhuriyet Bayramını
açış nutku

<i>Tuna Türküsü (Şiir)</i>	<i>Mehmet Deligönül</i>
<i>Mukaddes Emanet (Şiir)</i>	<i>Cemal Oğuz Öcal</i>
<i>Geleceksin (Şiir)</i>	<i>Şükrü Enis Regü</i>
<i>Doktor Rıza Nur</i>	<i>Cemal Oğuz Öcal</i>
<i>Üç Damla (Şiir)</i>	<i>Ziya Hazer</i>
<i>Bir Resimki (Şiir)</i>	<i>Sami Gürlev</i>
<i>Eshab-ı Kehf'in Tarihçesi</i>	<i>Naci Kum</i>
<i>Türk Dili</i>	<i>Behçet Altın</i>
<i>Efsus (Şiir)</i>	<i>Hüseyin Şaşırmaz</i>
<i>Ata Sözleri</i>	<i>Cemal Oğuz Öcal</i>
<i>Yüzme Yarışları</i>	<i>Osman Seval</i>
<i>Halkevi Çalışmaları</i>	
<i>Halkevi Haberleri</i>	

Görüşler

Cumhurreisi Millî Şef İsmet İnönü'nün 19 uncu Cumüuriyet
 Bayramında söyledikleri Tarihî Nutuk :

Aziz Vatandaşlarım ;

Cumhuriyet bayramını hepinize candan sevgilerle kut-
 luyorum. Dünya felâketinin dördüncü senesinde büyük Türk
 milleti, bir çok darlığa ve çok şikâyet ettiğimiz sıkıntılara
 rağmen dinç, millî iradesi sağlam bir hâlde, milletler arası
 âleminin saygılı gözleri önünde dimdik duruyor. Milletimizin
 bünyesindeki kuvvet ve memleketimizin için leki varlık e n
 şiddetli sıkıntıları yenecek kadar kudretlidirler.

Aziz Vatandaşlarım ;

Her mücadelenin temeli kendimize ve milletimize gü-
 venmektir. Bütün mücadelelerin en büyük hedefi, millîti
 selâmete erdirmektir.

Bütün dikkatler millî bütünlüğün muhafazasına döndürül-
 meli, bütün sıkıntıların çâ-eleri elbirliği ile çalışmanın feyizli
 yolunda aranmalı; millete yapılacak en tesirli düşmanlığın ken-
 disine itimadı sarsmak olduğunu biran hatırdan çıkarmamalıdır.

Aziz Vatandaşlarım ;

Bir ateş kasırgası bütün dünyayı yakarken bizim bu un

Tuna Türküsü

"Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik,,

— Yahya Kemal —

Bin atlıya —bir kafil— bizler de katıldık.
Bir kanlı şafaktan hız alıp ufka atıldık.

Bir lahza korkunç palalar çıkmada kindan,
Dağlar, ovalar ürperiyorlar bu akından.

Toplandımı her çehrede, bayrak gibi al kan,
Çınlatmadayız haykırarak gökleri her an.

Coştuk, zaferin verdiği bir neşe ve hızla;
İçtik Tunadan biz, kanarak atlarımızla.

Kanlarla bezenmiş pala; pas tutmadı kindan;
Geydik zaferin tacını, binlerce akında.

Bir kanlı şafaktan hız alıp ufka atıldık.
Bin atlıya —bir kafil— bizlerde katıldık.

Mehmet Deligönül

ortasında vakar ve haysiyetle yükselmemiz, kendi kendine olan bir tesadüf değildir. Milletin her şeyini ordusuna vermesi ve vatan selâmeti için her sıkıntıya katlanmak kabiliyetinde olması, büyük belâyâ karşı başlıca teminatımızdır.

Doğru yoldan sapan soysuzların, ne kadar marifetli ve hileli olurlarsa olsunlar, eninde sonunda her halde yakalanacaklarına zerre kadar şüphe etmeyiz.

Vatandaşlarım ;

Ordumuza, genç neslimizin örneği olan evtâtlarımıza sevgilerle ve yüreğimizin içinden gelen sarsılmaz güvenle bakıyoruz.

Pek çok kasırgaların hakkından gelmiş olan büyük bir milletin şuurlu ve iradeli evlâtları olarak bugünkü ve yarınki bütün sıkıntıları muhakkak altedeceğiz.

Cumhuriyet bayramını hepimize, mücadele iradelerimizi yenilemiş ve tazeleşmiş olarak kutluyorum.

Sayın Başvekilimiz Şükrü Saracoğlu'nun 19 uncu
Cumhuriyet Bayramını açış nutukları

Arkadaşlar,

Biraz sonra iki Cumhuriyet yılını e'le göreceğiz. Çünkü Cumhuriyetin 19 uncu yılı yerini 20 nci yıla bırakmağa hazırlanıyor.

Bulunduğumuz yerden arkamıza dönerek bakacak olursak orada Cumhuriyetimizin Türk tarihine hediye ettiği büyük varlıkları görür, göğsümüzün kabardığını duyarız.

Kezalik bulunduğumuz yerden önümüze ve ileriye doğru bakacak olursak orada da yenilecek zorluklar, aşılabacak tepeler, önlenecek tehlikeler bulunduğunu görür ve hemen yüreklerimizin ve iradelerimizin bilenmeğe başladığını duyarız. Çünkü milletimizin hamuru daha ziyade çetin zorluklarla boğuşmak için yoğurulmuştur. Ve yenmek için fedakârlıklara hudut tanımaz. Onun için yapmağa hazır olduğumuz fedakârlıklarla önümüzdeki yılın çetin zorluklarını behemhal yeneceğiz ve Cumhuriyetimizin damgasını bu yıla da mutlaka vuracağız. Çünkü bütün dünya biliyor ki Türk milleti her ihtimal için hazırdır. Atatürk yaşıyor, İnönü'ne de candan bağlıyız.

Arkadaşlar,

Vaktiyle padişahlar Türkiyesine varlık hakkı tanıyan kimse kalmamıştı; ne mutlu bizlere ki Cumhuriyet Türkiyesine bu hakkı tanımayan tek bir devlet değil, tek bir insan bile kalmadı. Acı ve tatlı bütün bu hakikatleri size söyledikten sonra Cumhuriyet bayramınızı açıyorum. Yolunuz aydın, bayramınız şen, neş'eniz bol olsun.

Mukaddes Emanet

— M. S. YANAR TAÇ —

Baş iğmişken önünde yedi asır her zorluk,
Göçtü, bir çınar gibi, koca imparatorluk !..
Çatırdattı bu göçüş göklerini vatanın,
Duyunca silkindi Türk, nârasını «ATA» nın !..
Haykırdı kadın, erkek: «İhtilâl var, ihtilâl !..
Başbuğumuz Vahdettin değil, MUSTAFA KEMÂL !..
Alev alev bayrağım kızılıklarda yandı,
Bütün Türkler «Başbuğ» un etrafında toplandı !..
Dönünce anaların gözleri bir pınara,
Can verdi Ulu Tanrım bu devrilen çımara:
Saldı o yeniden kök, filiz, gövde, dal, budak,
İrkimin şahlanışı ısırttı «Garb» a dudak !..
Çekince âsî erler kınından palaları,
Kapandı ayağına: «Sultan» ı, «Lala» ları !..
Birleşti siperlerde gâzilerle, şehitler,
Yeni bir nizam verdi dünyaya koç yiğitler !..
Dile gelince otuz asırlık şanlı mâzi,
Türkün kara bahtını ağarttı: BÜYÜK GAZİ !..
Kavuştuk sevgilimiz: İstiklâl, hürriyete,
Gönlümüzde yatan bu arslan: «CÜMHURİYET» e !..
Bugün bu genç, dinç arslan bastı yirmi yaşına,
Ona uzanan elin gelecek var başına !..
Can verir de ülküsü uğrunda Türk milleti,
Teslîm etmez, yine o, «Mukaddes Emanet» i !..

Cemal Oğuz ÖCAL

Geleceksin

Geleceksin !..

Dökülmeden ayışığı eteklerden,
Yelken açmadan muhayyilemizde gemiler ;
Bir misafir bekler gibi gecelerden
Gözlerinde şefkat, avuçlarında merhamet,
Geleceksin !..

Geleceksin !..

Bırakıp beşiklere çocukluğumuzu;
Serpilmeden bahçelere uyku,
Dudaklara kilitlenmeden davet,
Geleceksin !..

Geleceksin !..

Sarışın saçlarını öperken seher.
Bir dua okur gibi, mürdan ellerinle
Açarak gökyüzüne sedef rüyalarımızı,
Geleceksin !..

Yıllar Sonra

Gün doğar malihülyalara;
Yaprak döker rüyalarımıza defne dalı,
Dudaklarda lezzeti kalır sarhoşluğun..
Beklenir, böylece bir tozlu aynadan
Nasibimize eklenen bâkir gece
Uzanıp kollarına yorgunluğun.

Şükrü Enis REGÜ

DOKTOR RIZA NUR

Yazan : Cemal Oğuz ÖCAL

Ölüm, son birkaç yıldır, en büyük insafsızlığını Türke yapıyor : 15 gün önce, büyük Türk, coşkun Türkçü Doktor Rıza Nur Beyi de kaybettik...

Eyet, daba dün aramızda canlı bir heykel gibi dolaşan Rıza Nur, bugün ebediyet âlemine göçmüş bulunuyor. Ansızın uğradığımız, bu telâfisi güç felâketten dolayı acımız büyük, yasımız sonsuzdur. Bununla beraber mukadderata boyun eğmekten, bağrımıza taş basmaktan başka çaremiz yok. Fert ölür, millet yaşar; yüce Türk milleti sağolsun ! ..

Rıza Nur, 1879 da Sinopta doğdu. Hâlis Türk olan ailesinin 250 yıllık bir şeceresi vardır. Rıza Nur, 1902 de, askerî tıbbiyeden yüzbaşı olarak çıktı. Bir yıl sonra Kolıgasi, daha sonra da binbaşı oldu. Gülhane hastanesinde çalıştı. Doçentlikten, kısa bir zamanda, profesörlüğe yükseldi. Bu sıralarda askerlikten ayrılarak, siyasi hayata atıldı. Sinop mebusu olarak İttihat ve Terakki Partisinde yer aldı. Çok geçmeden bu partiden ayrılarak bir Muhalif Parti kurdu. Heyecanlı nutukları ve ateş püsküren kalemiyle İttihat ve Terakki Partisine şiddetle hücum etti. Bu yüzden bir çok nikbetlere uğradı. **(Kaleminden kan ve zehir damlıyor, vücudun memleketin asayişine muzurdur.)** diyerek, onu, hapis ve sürgün ettiler. Vatan ve millet için, yıllarca gurbet ellerinde kaldı. Fakat asla, yılgınlık eseri göstermedi. İçindeki mukaddes ateş, daha çok alevlendi : **(İttihat ve Terakki nasıl doğdu, nasıl yaşadı, nasıl öldü?)**, **(Hürriyet ve İtilâfın iç yüzü)**, **(Cemiyeti Hafiye)**, **(Gurbet Dağarcığı)** adlı kitaplarında, bu milletin Türk olmuyan, kanı ve südü bozuklardan neler çektiğini vak'a, delil ve vesikalarla anlattı. (1)

Yurd hasretiyle yanıp tutuştuğu Pariste ve Mısırdaki ken-

1 — Türk çocukları, yakın tarihimizin bu değerli vesikalarını dikkatle okumalı, hâdiselerden ibret dersi almalıdırlar.

İnî Türkoloji ilmine veren, bu alanda otuz ciltten fazla eser yazan Doktor Rıza Nur, mütareke yıllarında ana vatana döndü. Anadolu'nun çorak bağrında kopan mukaddes ihtilale ilk koşan hürriyet ve istiklâl âşıkları arasında o da vardı. Ankarada millî hükümet kurulduktan sonra birçok muahedelerin, bilhassa Lozan barış zaferinin imzasında hizmetleri görüldü. Bu büyük âlim, bu yaman diplomat bir defa Maarif Vekilliği, üç defa Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekilliği, üç defa da Hariciye Vekiline vekillik yapmış ve bu önemli devlet işlerinde büyük başarılar göstermiştir. Rıza Nur, Türk dilinin sadeleşmesine, talebelere Türk adlarının konulmasına, şuurlu gençlik arasında, - - - lük-çölük ülküsünün yayılmasına, Hilâfetin ilgasına ve Lâiklik esasının teessüsüne çalışan büyüklerimiz arasındadır. Onun, daha tıbbiyede talebe iken, inkılâp hareketlerine önyak olduğu da meşhurdur.

(Jön Türkler), onun içindeki sönmez Türklük ateşini büsbütün körüklemişlerdi. Heyecandan kabına sığmıyan genç tıbbiyeli, gördüğü bütün hak-sızlıklara karşı isyan ediyordu. Meşrutiyet inkılâbının doğmasında, onun büyük ve şerefli birpayı vardır. Bu inkılâbın ikinci günü, askerî tıbbiye talebesine muazzam bir miting yaptırdığı ev halkı galeyana getirdiği için Abdülhamidin baş tüfekçisi Mehmet paşa kendisini vurmak istemiş, fa'at ülkü arkadaşları buna engel olmuşlardı. Hattâ bir

aralık hâin Vahdettin'den idam cezası bile yedi. . . Ölüm bile Rıza Nurun içinde o kutlu ateşi söndüremiyor, tamtersine ona

ÜÇ DAMLA

II

Onda, konduğu daldan uçamayan bir kuş hâli var !

III

Sokaktan geçen oyuncakçı'nın sesini duyan çocuğum, pencereye koştu ve ağladı.

III

Ateşsiz ocağı başında komşumun, ancak sesini ısıtabilecek bir şarkısı var :

« — Buna da şükür ! . . . »

Ziya Hazer

sonsuz bir hız ve iman veriyordu. Böylelikle onun hayatı bitip tükenmek bilmiyen bir cidal içinde geçmiştir. Evet Doktor Rıza Nur, âşığı olduğu büyük Türk milletinin yüksek menfaatlerini korumak için; maddî, manevî bütün kuvvet ve kudret cihazlarını sefebrer etti. Hırsız, tembel, ahlâksız, miskin, korkak, muhteris, kodaman ve müstebitlere karşı — tıpkı Nâmık Kemal gibi — kalbinde sönmez bir kin ve nefret beslerdi. Türk olmuyan, fakat Türk geçinen dalkavuklara, Türk milletine binbir şekilde kötülükleri dokunan yabancı unsurlara, müthiş surette düşmandı. O, Türkün kat'i üstünlüğüne bir dine inanır gibi inanan, Büyük Türk Birliği Ülküsüne can ve yürekten sarılan, bu uğurda hertürlü acı ve ıstırablara seve seve katlanan büyük bir Türktür. Bu büyük Türk, üstün ırkına olan sönmez aşkını, 14 ciltlik (Türk Tarihi) nin başına yazdığı şu satırlarda, ne güzel anlatıyor : (Dünyada en büyük iftiharım, Türk yaratıldığımdır. Bu kadar tarih okudum, Türk kadar kahraman, mert, iyi yürekli, zeki ve akli selim sahibi insan, Türk kadar büyük ve yüksek bir tarihe malik bir millet göremedim. Türklük ben-de sönmez, tükenmez bir aşktır.)

Rıza Nur'un bu ezeli ve ebedî aşkını, şiirlerinde ilâhî bir mertebeye yükselmiş buluyoruz:

Ben Türke aşkımdan aklımı yitirdim,
Ona verdim bütün, kendimi yitirdim.

Yaşadım yine onun yüzünden,
Yandım : Ateşim onun özünden.

Kendim için değil bunların hiç biri,
Türk için yanmıştır bağrımın her yeri.

Bunu ben severek yaptım,
Ne yapım ? Türklüğe taptım;..

Sade Türk için ölmektir heyesim.
Onun uğrunda kesilsin nefesim.

Buradan gidince gökte güneşim,
Orada da Türkü sevmektir işiml..

Doktor Rıza Nur; para, mevki, şöhret ve ihtiras gibi bayağı şeylere, büyük bir nefes feragati ile, dirsek çevirmiş erkek bir Türk çocuğudur. Gençlik, onu, her bakımdan kendisi ne örnek almalıdır. Türk matbuatının mert yazıcısı Peyami Safa, Türkçülük tarihinde bir abide ve bir dev azametiyle dimdik ayakta duran bu büyük Türkçü için şu satırları yazıyor: (Meşrutiyet inkilâbında Rıza Nur, Milli mücadelede Rıza Nur, Cümhuriyet inkilâbında Rıza Nur, memleket dâvalarının hepsinde fedakârlık şart olunca Rıza Nur Mevcut; fakat şeref ve mükâfat almak sırası gelince Rıza Nur nûmevcuttur. tarihimizin feragat faslında Rıza Nur meşhur, menfaat faslında meçhul bir simadır.)

Bu aziz ve mübarek simayı, Türk ırkının değerbilir çocukları hiçbir zaman unutmamalı ve unutturmamalıdır.

Temiz doğan temiz ölen rahmetli üstadın ne büyük bir aşkı, ne sarsılmaz bir imanı ve ne tükenmez bir enerjisi vardı. (80) ciltten fazla eserin müellifi olması, bunu isbata yeter bir delildir. Olağanüstü bir çalışma kabiliyetine sahip olan bu büyük insan hayatının son günlerinde, Türkçü Tanrı dağ dergisini çıkarıyordu. Onu pek çok yoran ve ölümünü çabuklaştıran bu dergideki ilmî, edebî ve içtimâî yazıları, hep Türklük için faydalı eserlerdi. Fakat ilim, ahlâk, fazilet, yurd severlik bakımlarından gençliğe tam bir örnek olan Rıza Nur, çok talihsiz bir adamdı. O da, birçok Türk büyükleri gibi, sağlığında lâ-yıkıyla anlaşıp taktir edilemedi. Tam tersine, birçok haksız ve yersiz taarizlere uğradı. Bu mürettep hücum ve tarizler kimi casus kimi satılmış kimi komünist, kimi vatan haini kimsele-den; yani bu milletin felâketine sebep olan bir takım gayri Türk atçaklardan geliyordu. (Bu çok önemli noktada, ülkücü Türk gençlerinin dikkatini çekerim). Ne acıdır ki, son zamanlarda Türk milletinin kalbinde ve tarihinde birer heykel azametiyle oturan fikir san'at ve ülkü adamlarına saldırmak, yani ölü soyuculuğu yapmak, bir çeşit moda oldu. millet babası, hürriyyet kahramanı, vatan şairi fedai Nâmık Kemal'e: Büyük Türk mütefekkeri, aziz Yalvaç Ziya Gök Alp'e; ellibeş bin mezarlı Türk şehidine şiirle bir abide kuran, Türk milletine

Bir Resimki

Bir resimki; dudaklarında mevsimlerin huzuru.
Henüz doğacak aylar saklıdır.
Bir resimki; çatlak duvarların.
İzdirabını avutur yanaklarında.

Bir resimki; kollarında büyük sabahın.
Gözleri merhametten parlak.

Bir resimki; şarkılarını bekler baharın,
Rüyasında günler açar yaprak yaprak.

Bir resimki; günahlar yüklenir ömrümüzden.
Odalar sessizliğinde davet.

Bir resimki; canlanır muhayyilemizden
Ve içimize dolar bereket.

Bir resimki; ALLAHı görür gibidir
Namütenahi dünyalarda.

Bir resimki; çocuklugumun ninnisidir
Sükûtu emziren odalarda....

Sami Gürlev

bir (İstiklâl Marşı) armağan eden Mehmet Akif'e; ne sırtlan-
ca ve ne çirkefçe saldırıldığını aktüalüteyi yakından takibe-
denler çok iyi bilirler. İşte, büyük âlim, eşsiz ülkü adamı,
muhterem doktor Rıza Nur Beğ de; kendisine Nebbaşca hü-
cum edilen bedbahd Türk büyüklerindendir. Fakat ne zarar?
İt ürür, kervan yürür. Kim ne derse desin, doktor Rıza Nur,
Türk ırkının sönmez bir nûrudur. Kalbi ve kafası bu nur ile
aydınlanan bir gençlik ordusu, onun yolunda, Atilla ordulara
hızıyla, ilerlemektedir.

Tansının esirgenliği üzerine olsun.

Adana — 22 / 9 / 1942

Cemal Oğuz ÖCAL

Eshab-i Kehf'in Tarihçesi

NACI KUM

Müze Müdürü

Tarihî bir komşu şehrimiz olan Tarsus'ta mağaraları oldu-
ğu rivayet edilen Eshab-i Kehf hakkında şüphesiz hepimiz bil-
gi edinmek isteriz.

Kuran i Kerimde dahi kendilerine bir Sûre (1) tahsis
olunan bu efsanevî yatırlar hakkında muhtelif kaynaklardan
aldığım malûmatı te'lif ederek Görüşlerin sayı okuyucularına
sunuyorum.

Bir takımı Halkevimiz kütüphanesinde bulunan (LÜGAT İ
TARİHİYYE ve COĞRAFIYYE, Eser-i Ahmed Rifat) adlı
ansiklöpedinin 194 üncü sahifesinde şu kayıtlar vardır :

« Siyaneti llâhiyyeye mazhar olmuş 7 zattır. Bunların 5 i,
yahut 6 ısı Şark İmparatoru gaddar DESİYÜS, yahud Dakiyos'
un dairesi mensupları olan ve biri de çobandı. İşbu altı zat,
henüz intişar eden Hristiyanlığa dahil oldu. Merhum Dakiyüs,
Hristiyanlık aleyhinde şiddetli davrandığından bunlar onun
korkusundan kaçıp ve yolda rastgeldikleri bir çobanı dahi is-
teğine binaen kabul ederek EFES, yahud EFSUS,un şark cihe-
tine gidip bir mağarada saklandılar. Kuran tefsirlerinde tafsil
edildiği gibi : Cenab i Hak bunları ve çobanın kelbini bir bü-
yük uykuya daldırıp muhafaza buyurduktan 309 sene sonra
uyandırarak o gün yine öldürdü. Uyku müddetleri hakkında
Hristiyanlar ihtilâf edip ekserisi 185 sene dediler. Bunların
uyanmaları Hristiyan mezhebine taraftar olan İmparator

1 — Kuranı Kerimin fasılları.

ÖDOSYON zamanındadır. Bu tarih hicretten 60 sene mukaddemdir.

Eshab i Kehfin İslâmlar arasında isimleri başka, Hristiyanlar arasında başkadır. (Kardinal Osi) nin döa kitabıyla diğer kütübü Nasaraya göre isimleri ve İslâm beynindeki adları şunlardır :

İslâmlar Arasında	Kardinal Osi Döa Kitabında	Bazı Hristiyan Kitabında
Yemliha	Malhos	Yemolihos
Mekselîna	Maksîmiyanos	Maksimiyanos
Meslîna	Yuhana	Andaniyos
Mernûş	Martiniyanus	Martiniyanus
Debernûş	Diyonisyon	Diyonisyon
Sazenûş	Sarabiyon	Xakosnodyanus
Kefestetayyûş	Kostantin	Kostantinos
Kıtmir (Kelb)		

* *

Şimdi de Kuran-i Kerimin Kehif Sûresinin mealini alıyorum. (2)

Bu sure Mekke'de nazildir. Ayetin Medine'de nazil olduğuna dair de bir kayıt vardır.

Ayetin sebebi nüzulü : Sîyer sahibi İbn-i İshak'ın rivayetine göre, Nadir İbn-i Harîs isminde Kureys'in Şeytanlarından birisi vardı. Hazreti Muhammed'e adavete kalkıştı. Dine davet edilenlere akıl öğretiyor ve Muhammed'e şu soruları sormalarını teşvik ediyordu :

— O fityelerden ki mağarada işleri ne idi? — Yani Eshab i Kehfi —

— O arzın fatihinin ki adı İskenderi Zülkarneyn idi. ?

— Ruhların aslından sorunuz ?

— İbn-i İshak'ın bu rivayeti Hadisçilerce ihticaca salih değildir.

Binaenaleyh, bu sorulara Haktan nazil olan âyetlerle cevap veren Haz. Muhammed, Kehif Suresinde Allah'ın tebliğlerini ümmetine şöyle bildirdi :

2 — Hak dili Kuran dili. Elmalılı Ahmet Hamdi, C. III, Sh. 3217

" Hamd o Allaha ki kuluna kitab indirdi. Hem ona hiç bir yamıklık yapmaksızın. Dos doğru ledünnünden şiddetli bir be's ile inzâr etmek ve salih ameller yapan müminlere şüân müjdelemek için ki kendilerinde cidden güzel bir ecir var. . . . . Yoksa " Eshab-i Kehf-ü Rakim ", (3) bizim ayetlerimizden bir acıbe oldular mı sandın? O genç yiğitler vakta ki kehf'e çekildiler, de şöyle dediler : Ya rabbana, bizlere ledünnünden bir rahmet ihsanıyla ve bizim için işimizden bir muvafakiyet hazırla. Bunun üzerine müteaddit seneler Kehf'te kulakları üzerine yatırdık. Sonra da onları ba'settik ki hep bilelim : İki hizbin hangisi bekledikleri gayeyi iyi hesabetmiş?

Biz sana onların kıssalarını doğru olarak naklediyoruz :

Hakikat bunlar, bir kaç yiğit Raplarına iman ettiler. Biz de hidayetlerini artırdık. Ve kalplerine rabîta verdik. O vakit ki ayağa kalktılar da dediler : Bizim Rabbimiz göklerin ve Yerlerin Rabbi. Biz ihtimali yok ondan başka bir ilâha tapmayız, doğrusu o surette cidden saçma söylemiş oluruz. Şunlar, şu bizim kavmimiz olacaklar. tuttular ondan başka ilâhlar edindiler. Onlara karşı açık bir bürhan getirselerdin ya? Artık bir yalanla Allaha iftira edenden daha zalim kim olabilir? Madem ki onlardan ve Allahtan maada taptıklarından uzletti ihtiyar ettiniz, o halde Kehf'e - mağaraya - çekilinki sizin için Rabbimiz rahmetinden kısmet neşretsin ve size işinizde bir kolaylık hazırlasın . . . . . Bir de onları uyanıklar zannedersin. Halbu ki uykudalardır ve biz onları sağa, sola çeviririz ; köpekleri de medhalde, iki kolunu uzatmış, üzerlerine ça-ka varsan mutlaka onlardan ürker, kaçar. Ve her halde onlardan dehset dolardın. Yine onları bâs de ettik ki aralaında soruşsunlar diye: İçlerinden bir söyleyen" Ne kadar durdunuz?,, dedi. Bir gün, yahud bir günün birazı. Dediler. Ne kadar durduklarını Allah daha iyi bilir. Şimdi siz birinizi şu gümüş paranızla şehre gönderin de hangi yiyecekler daha temiz ise ondan size bir rızık getirsin. Hem çok kurnaz davransın

3 — Küçük Mağara—Kehf —, Rakim : Dag, Eshab i Kehfin köyü. mekânı veya köpeği.

ve zihar kendini kimseye sezdirmesin. Çünkü ellerine geçirir-
lerse sizi muhakkak recmederler — taşlarlar — yahud millet-
lerine döndürürler. Bu takdirde ebâden felâh bulamazsınız....
Onlar mağaralarında dokuz fazlasıyla 300 sene eğleştiler....”

Kuran-ı Kerimin “Kehf Suresi,, nde, Eshab-i Kehfinkinden başka kıssalar da vardır. Belirteyim ki, Kur'an ayetleri : (Mütəşabihat). (Muhakkemat) deya iki kısımdır. Mütəşabihat denilenler : Ya-sin, Ha Mim, Elif Lâm Ra... gibi rumuzlu harflerdir. Bunların kat'i medlûleri belli değilse de Allah ile Resulü arasında şifredir deyenler vardır.

Muhakkemat kısmı ise, kesia buyruklar ve ibret almak için, hisse almak için inzal edilen hikâyelerdir. Eshab-ı Kehf suresi de bu kabildendir.

Eshab i Kehf hakkında asıl mevsuk bilgiyi : (Roma İmparatorluğunun İohitat ve sukutu (1) adlı eserden, İngilizcesinden, iktibas ediyorum:

“ Yeni uyuyanlar esturesi : Küçük Teodozyos'un saltanat sürdüğü devre, Afrikanın Vandallar zamanında fethi sıralarında bunların muhayyel tarihi rast gelir. İmparator DESİYÜS hristiyanlara teaddi ettiği zaman Efesus'ten 7 necib genç geniş bir dağın yanındaki geniş bir mağaraya gizlendiler. İmparator emirler verdi ki mağaranın kapısı büyük taş yığınları ile kapatılsın. Bu suretle onlar, derin bir uykuya daldılar. Bu nyku mucizevi bir surette uzatıldı. Gûya, kuvvayi hayatiyyeyi incitmeksizin 187 senelik bir zaman devametti. O zamanın nihayetinde bu dağın veraseti (ADOLİYÜS) adındaki kimseye intikal etti. Bu adamın köleleri, bir köyün imari için kereste tedariki maksadıyla bu dağdaki taşları aldılar.

Güneşin ışıkları mağaranın içrisine girince Eshab ı Kehf uyanmağa nail oldular. Kendilerinin zannına göre bir kaç saatlik bir uykudan sonra açlığın nidasıyla muztar kaldılar. Kendilerinden biri olan (JAMBİL'KOS) gizlice şebre dönecek,

— Devamı Sahife 24 de —

1 — Gibbon — The Decline And Fall of The Roman Empiro' isimli eserden Yalvaçlı, amucam oğlu, Bay Avni Adam tarafından tercüme edilmiştir. Kendisine burada teşekkür ederim. N. K.

Türk Dili

Yazan : Behçet ALTIN

10 Ağustos 1942 günü Ankarada toplanan 4 üncü Türk Dil Kurultayı dolayısıyla Türk dilciliği yepyeni bir hamle daha yapmış bulunuyor. 26 - Eylül - 942 de Dolmabahçe sarayında toplanan Dil kurultayı her iki senede bir (934, 986 da) toplanmalar yapmış büyük ve emsalsiz dâhi Atatürkün vakıtsız ufulü ve dünyanın ondan sonraki buhranlı günleri dolayısıyla bu toplanmalarına altı senedir devam edememişti. İşte bu küllenmeğe ve unutulmaya doğru giden Kurultay toplanmaları bu yıl yeniden hem de inkilâbın merkezi olan Ankarada Atatürkün bu gaye için kurduğu Dil, Tarih ve Coğrafya fakültesinde faaliyete geçmiştir.

Bu küçük dergide ve böyle bir yazıda Türk dilciliği, yapacağı işler, gayesi, kurultaylar, Türk dil kurumu ve çalışmaları gibi Akademik ve henüz maziye mal kayıt edilmemiş dil bahisleri üzerinde konuşmak ve yazı yazmak büyük selâhiyet işi olduğu gibi bu sütunların da uzun incelemelere müsait olmadığı tabiidir. Bunun içindir ki biz sadece Türk diline kısa bir göz atarak, dilimiz üzerinde kurumun ve kurultayın faaliyetleri, Türk dilciliğinin gidiş istikameti bahsinde imkân nisbetinde hülâsatan görüş ve düşüncelerimizi kaydetmekle iktifa edeceğiz.

1 — TÜRK DİLİ ; Türk Dili bütün garp alimlerinin kabul ettiği gibi bitişgen (Aglutinante) bir dildir. (1) Bu dil, men

1 — Bitişken aglutinante ; bir köke bir veya birkaç ekin kaynaşması suretiyle yeni kelime ve manalar teşkil olunan dil zümresidir.

şeyini bilmeyeceğimiz kadar eski devirlerdenberi konuşulmuş ve konuşulmakta olan bir dildir. En eski bildiğimiz tarihî vesikalara göre (2) bu dil Orta Asyada Şimal, Cenup lehçelerile bilâhare de muhtelif lehçe ve şivelere ayrılmış olarak gözükmetedir. Bu lehçelerden bir tanesi olan bugün bizim konuştuğumuz Anadolu lehçesi (3) - ki üzerinde durmamızın çok gereken kısmıdır. Anadoluda 1071 Malazgirt zaferinden sonra yerleşmeğe başlar. Ve nihayet Karaman Mehmet Beyin gayretile mevkîini kuvvetlendirerek Osmanlılar devrinde istikrar kesbeder.

Anadoluda resmî ve edebî dil olan Türkçe medrese ve tekkenin tesirile teşekkül eden zevk ve İstanbulun fethile kurulan saltanat ile divanın tesirile de Arap ve İran dillerinin nüfuzu altına girmeğe başlar. (4) Bu tesir önceleri yalnız vezin uydurmak için nazım dilindeki kelimelere, Sinan Paşanın tazarruatından başlayarak seci zihniyetile nesir diline ve resmî dile kadar girerek kendini gösterir. Ve nihayet dilimize yalnız kelime getirmekle kalmayıp Gramer kaidelerine bile kapı açar.

Netice itibarile Türk dili; Edebiyat, İlim ve Fen dili kelimelerini Şarkın bu iki dilinden dilenmeye ve istiane etmeğe mecbur kalmıştır. Böylelikle Osmanlıca denilen sun'î bir dil teşekkül etmişti ki ancak yazı dilinde kullanılan bu dili ne Türk konuşmasında kullanıor ne Arap ve İranlı okuyup anlayabiliyordu. (5)

İşte Osmanlıca böyle bir halite olmuştu. Tanzimattanberi saflaştırılması ve özleştirilmesi için muhtelif fikirler ileri sürül-

2 — Orhun abideleri; yenisay mıntakası 731, 735.

3 — Radloff; Garp lehçesi

4 — Anadoluda eskiden beri konuşulan dil cenup ve şark tesirleri altında kalmıştır. Bu coğrafi hususiyeti Osmanlıcadaki Arap Acem kelimelerine mukabil neticede de Sümer ve Akat dillerinin tesiriyle görmekteyiz.

5 — Meselâ Bakının kanunî Süleyman hakkındaki merseyesinin 1. Beyti; (Ey payı bendi dağmgehi namu menk X Takey hevayi meşga-lei dehri bidirenk.) Bir tek türkçe kelimesi bulunmayan ve okunduğu zaman ne bir Arapın ne de bir İranlının hiç bir şeyi anlayamayacağı bir dil halitesidir.

müş muhtelif hareketler yapılmış (6) Yüz senedenberi dilin Türkçeleşmesine gayret edilmiş, hariçte ve dahilde muhtelif Türkçülerin bu bapta muhtelif fikirleri olmasına rağmen hemen hemen hiç bir şey yapılamamıştı.

Kimisi dilimize girmiş kelimeleri tamamen atmak ve saf Türkçeyi bulmak, bunun için de icabederse Orta Asya Türk lehçelerinden istifade etmenin gerekliliğini söylüyor. (7) Kimisi dilimize giren yabancı sözlerin halk arasına yayılanlarının artık bizim kelimelerimiz, bizim malımız olduğunu bunları atmamız icabettiğini ileri sürüyordu. (8)

Türkçenin saflaşması üzerinde ifratçılarla tefrikçiler böyle birbirini nakzederken herkes bu dilin temizlenmesini istiyor fakat yol henüz bulunamıyordu.

Bu kargaşalıklar yeni harflerin kabulünden sonra kendisini daha çok hissettirmeye başladı. (9) Türkçe Türkçelemeliydi fakat nasıl;

İşte buna, Türk dil kurumunun teşekkülü ile, Atatürk en kestirme ve en belîğ cevabı vermiş oluyordu.

2 — Türk dil kurumu faaliyetleri ve Kurultaylar;

Türk dil kurumu Türkçenin özleşmesi ve Türkleşmesi için açılan bir istiklâl savaşı bir benlik davası müessesesidir. Bunun için kurulduğu günden bu güne kadar mütemadiyen dilimizin Etimolejisi, filolojisi ve grameri gibi ilmî terim işleri derleme ve kılavuz neşretme gibi filî hareketlerle adeta bir dil akademisi vazifesi görmektedir.

Bu müessese ilkönce Türkçe üzerinde alimimiz ve dilcilerimizin düşünüş ve mütalaa'arını toplayarak faaliyeteye geçti.

6 — Ziya paşanın şiir ve inşa adlı makalesi, Namık Kemal'in muhtelif makale ve yazıları.

7 — Cevdet paşa; Eülgazi buhadırhan'dan şecerei Türki tercümesi Türkcü Necip (Hizmet gazetesi İsmir) ve buna benzer.

8 — Ziya Gök'alp. Ali Canip ve Ömer Seyfettin (Genç kalemler Selânik.)

9 — Yeni harfler Türk fonetiği esas tutularak kabul edilmiş Latin şekilli harflerdir. Yabancı kelimeler bilhassa Arapça, farsçanın kelimeleri bu harflerle yabancılıklarını bir kat daha hissettirmiştir.

(10) Herkesin düşüncesi Türkçenin bu yabancı boyunduruğundan kurtulması Türkçenin istiklâli idi. Evet bunun için Anadolu halkın arasında yaşayan ilim ve edebiyat dilimize girmemiş ne kadar ke'imemiz mevcut olduğunu anlamak gerekiyordu. Bu iş tarama dergisi ile korcalandığı gibi son derleme dergisi ile de eksiklerini itmama çalıştı.

Kelimeler toplanmıştı fakat bunların bir çoğu aynı manaya geldiği gibi aynı kelimelerin de bir çok manalara geldiği gözüküyordu. Bunu Edebiyat ve sanatçı'larımıza havale etmek onların bu kelimeleri güzel ve yerli yerinde kullanmalarını beklemek ve istemek lâzımdı. Bu iş ise yavaş yavaş zamanla yapılmaktadır. (11) Araptan, İrandan yalnız kelime değil ilim dili istilâbları ve gramer kaideleri de dilimize dolmuştu. İşte bu işle uğraşmanın başlıca iki neticesi;

A) Terim'ler meselesidir ki üç senedir bir çok münakaşa ve dedikodu olmasına rağmen mekteplerimizde yeni terimler gün geçtikçe yerini sağlamaktadır. Zira mektebe giren çocuk müsellesi, salis, sülüs teslisi murabbai, rabi, rubu, terbiü ayrı ayrı kelimeler gibi öğreniyor. Arabın emsilesini, binasını, avamini bilmediği, onun iç bükünle (Flesone) le türettiği sözleri öğrenip kavrayamadığı için yabancılık çekiyordu. Halbuki bunun yerinde kendi bildiği Türkçenin bir kökünden türemiş bir kelimeyi bellemek için bugün daha az gayret sarfediyor. Çünkü onun zihninde bu kelime ilk önce türeme manasını tam olarak belirtip canlandıramazsa dahi bir kelime hayali yaratabiliyordu. Meselâ ; Üçü bilen her Türk çocuğu Üçgen derken Üçle alâkalı bir şey arıyor ve hendesedeki bu terimi bir defa öğrenince bir daha unutmuyor.

B) İkincisi gramer meselesi : Türk dilinin grameri evve-

10 — Türk dili kurultayları.

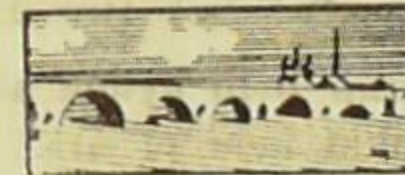
11 — On senedir konuşma ve yazı dilimize gelen Türkçe kökten türetilmiş kelimelerin miktarı bir hayli çoğaltılmıştır. Bu canlı olarak görebilmek için eski harflerin son günlerindeki her hangi bir gazete makale veya kitabı karşılaştırmak kâfidir.

lâ arap dilinin tesiri ile kurulmuş bir gramerdi. (12) Türkçeyi Arap dili kaidelerine göre düşünmek zihniyeti hakim iken (Sarı Osmani) böyle yapılmıştı. Buna garbin düşüncesi de sonradan ilâve edilerek yeni bir gramer sistemi ortaya çıktı. (13) bu mekteplerimizde okutuluyordu Fakat hangi Türk çocuğu bu gramerden dosdoğru ve tam olarak bir mana anlayabiliyor. Ve ondan Türkçemiz hakkında bir fikir çıkaradiliyordu. (14) Kah mefulüanh, mefulübih, kah akküzative, dative. Hayır ne o ne de bu. Türkçenin bu isim tasrifleri ve fiil tasrifleri ne Araba ne de Fransıza benzer. Hem ikisi hem de hiç birisi.

Bunun için yapılacak iş Türkçenin tarihçesini tetkik etmek. Türk dili tarihini yapmak ve ondan sonra gramerimize, hakikî gramerimize kavuşmak ve sahip olmak mümkün olabilir. Yoksa yalnız garbin usulü ile kurulan sistemlerde şark noksan kalıyor. Bir sürü istisnalarla karşılaşarak bir çok halkın öz malı Türkçe kelimelere yabancıdır, kaide haricidir demeye mecbur bulunuyoruz.

Netice; Türk dili gün geçtikçe biraz daha kendini bulmaktadır. Bunun delilleri ise yukarıda saydığımız gibi Türkçenin yabancı kelimeler, kaide, terim salgınlarından kurtulması kendinin kullanmağa başlamasıdır. Liselerimizde artık yabancı terimler kalmamıştır. Bunun gibi gramerimizde kendisini bulmağa doğru ev kuvvetli adımı atmış bulunuyor. O halde beklememiz lâzım. İşin yolu bulunmuş yalnız yürümek mütemadiyen usanmadan, bıkmadan yürümek lâzım. Şuurlu ve milliyetçi Türk gençliği Atatürkün açtığı adımı bu yolda Milî Şefin ışıgile hiç şüphesiz bıkmadan usanmadan takip edecektir.

Behçet Altun

- 12 — Cevdet paşa ve ondan sonraki gremer kitapları
13 — Hüseyin Cahit ve ondan sonraki Gremer kitapları
14 — Ben de bunlardan biriyim
15 — Tahsin Bangoğlu anket gremer

Efsus (1)

Terzî Hüseyin ŞAŞIRMAZ

Açılır çiçeğin Sultan navruzda
Kokar burcu burcu her yanın Efsus
Bulunmaz emsalın senin bu düzde
Söylenir her yerde o şanın Efsus
Bir yanın Bekcegiz bir yanın Atlas (2)
Bakanın gönlünde kahrımı hiç pas
Sözlerim doğrudur sanman iltimas
En güzel yerisin dünyanın Efsus
Eyi bir yaylasın çok güzel yerde
Her yanın bağ bahçe boş yerin nerde
Yok böyle güzellik başka bir yerde
Bu letâfet senin nişanın Efsus
Soğuk bile yapsan sevilir karın
Buğdayın çok olur bulunmaz darın
Dünyaya yetecek biber çıkarın (3)
Çok şöhret bulmuştur bostamın Efsus
Arayan bol yemiş burada bulur
Pek güzel meyvanla üzümün olur
Gelen gitmez sende misafir kalır
Bir gün eksik olmaz mihmanın Efsus
Yemyeşil düzlerin deniz sayılır
Bol suyunla pisliklerin arınır
Fakir fukaralar sende barınır
Görülmez inşallah buhranın Efsus
Türk yurdusun belli uydun asıra
Ediyon terakki hele şu sıra
Alışın verişin benzer Mısıra
Çoğaldı moderin dükkânın Efsus

1 — Elbistanın bir nahiyesidir ve şairin vatanıdır
2 — Bekcegiz, atlas: ayrı ayrı birer dağ adıdır
3 — Biber fazla istihsal eder

Berrak souk sular içinden akar
Tatlı kokuların her yeri yıkar
Zannetmem yoktur dengine çıkar
Çok güzelsin eyle ilânın Efsus
Saharde ötüşür turna ördek kaz
Ne kadar methetsen Efsus seni az
Bülbülün gülüne eyleyince naz
Cezbeden gönlünü insanın Efsus
Yeşerip zümrüde dönünce dağlar
Her taraftan coşkun suların çağlar
Sarıp solan da bahçeler bağlar
Oda bir manzara hazanın Efsus
İçmeye suların gayetle şafi
Bulunmaz kir pası ve hem pek sâfi
Tarihi şekersin isbatı kâfi
Binlerce asarı nihanin Efsus
Bir yanın kırklarda yediler böyrün
Dede baba veli şeneltmiş karın [4]
Terzidir tertibeyleyen şirin
Himmetleri olsun yazanın Efsus

Terzi Hüseyin ŞAŞIRMAZ

4 — Orta manasınadır

Eshab-i Kehf'in Tarihçesi

— 16 inci sahifeden devam —

arkadaşlarının ihtiyacı için yiyecek tedarik edecekti. Halâ öyle diye bilirse, bu genç kendi doğduğu bir memleketin kendine âşina olan manzaralarını tanıyamadı ve onun hayreti Efsus'un kapısını üzerine dikilmiş olan büyük bir salibin - haç - manzarasıyla arttı..

Ounun 187 sene evvelki geyiniş tarzı ve metruk lisanı ekmekçiye şaşırttı. Ki o da ekmekçiye (DESIYÜS) ün bir parasını vermişti. Gizli bir hazine bulduğu şüphesiyle mahkeme huzuruna götürüldü. Onların istintakı, bu şaşırtıcı keşfi meydana koydu. Hristiyan olmayan zalimin zulmünden kaçan adamlar oldukları anlaşılınca hakimlerin de hayretleri arttı. Efsus'un Baş Papazı, diğer papazlar ve idare adamları ile halk ve bir rivayete göre de bizzat İmparator Teodozyos bu 7 uyuyanların mağaralarını ziyarete koştular. Mağarada uyuyanlar ise kendi kutlanmalarını dinlediler ve kendi hikâyelerini söylediler. Bunları sonra derhal huzur ve sükûn içinde ebedî uykuya daldılar.

Bu acayip hikâyenin aslı. Asrî Yunanlıların örneği efsanelere ve inanmak kabiliyyetine atfolunamaz. Çünkü kabili tahkik olan bu anane bu mefruz mucizenin yarım asırlık zamanına kadar tahkik olunabilir.

Küçük Teodozyos'un ölümünden iki sene sonra doğmuş olan Suriyeli bir Başpapaz olan SARUG 'lu JAMES, yazdığı 230 mevzelerinden birini bu Efsus'lu gençlerin medhiyesine hasretmiştir. Altıncı asrın n hayetinden evvel onların ananeleri TOURS'lu GREGORY'nin himayesinde Firiya lisanından Latin lisanına tercüme edilmiştir.

Şarkın muhtelif cemaatları bile onların hatıralarını müteasavi bir hürmetle muhafaza ediyorlar ve onların isimleri Romalıya müteallik Habeş ve Rus salnamelerinde şerefli bir surette yazılmıştır. Onların şöhreti sade Hristiyanlık âlemine sınırlanmayıp Muhammedin Suriye taraflarına kervanla git-

ttiği sırada öğrenmiş olması muhteml olduğuna göre bu meşhur efsaneyi bir vahy-i ilâhi gibi Kurana takdim etmiştir. Muhammedin dinine salık olan — Bingaleden Afrikaya kadar — bütün milletler tarafından Eshab-i Kehfin menkibeleri kabul ve tezyin edilmiştir.

İskandinavya'nın uzak hudutlarında buna benzer bir ananın nişaneleri keşfedilmiştir. Nevi beşerin aklî meylini mübeyyin bu kolay ve cihane yayılmış inanış bu hikâyenin hakikî kıymetine atfo'unabilir.. " (1)

İşte Eshab-i Kehfin menkibeleri burada bitti. Şu kadar ki onların uyudukları mağara, yani makamları Tarsus üzerindeki dağda, E'distanı, Yarpuz kasabasında eski Efsus harabesinde İzmire yakın Selçuk kasabası olan Eski Efesus mevkiinde ve hatta İsnanya la bir mevkide olarak 4 yerde gösterilmiştir. malûm oluğu üzere bu kabil efsaneleşmiş şahsiyetlerin esasen meçhul kalmış kabir ve makamları müteaddit mahallerde gösterilmek bir anane halini almıştır. Bu makamlar her dine salık kimseler tarafından ziyaretgâh sayılmıştır. Meselâ : Her yerde esadûf edilen Hızır İlyas makamları, Meryem Ana ayazmaları, Hazreti Alinin ayak izleri, Türlü Evliya kabirleri gibi.

Mamafih, Eshab-i Kehfin asıl makamının Elbistan'daki Efsus kasabasında veya Tarsusta olması muhtemel dir.

Müzemizde mevcut eski şer'î mahkeme sicillerinden Tarsus'a ait bir defterinde 1225 tarihli şu kayda tesadûf ettim : «Berati şerifi âlişan sureti kayıt şüd. Medinei Tersusta Ulaş nahiyesinde vaki Eshabül Kehfin mağaralarında yevmî bir akçe vezife ile türbedarı olan eşşeyh Ali bilâ veled fevtolub yeri halî ve hizmeti lâzimesi mahlûl olmağla yerine erbabı istihkaktan ve sulehadan işbu rafii tevkii refiûaşan-i Hakanî Mevlâna Esseyid Şeyh İsmail Eonakşibendi her veçhile layık ve mahal ve müstahak yedine müceddeden işbu berat ı şerifi

1 — Gibbon — The Decline And Fall of The Roman Empire' isimli eserden Yalvaçlı' amucam oğlu, Bay Avni Adam tarafından tercüme edilmiştir. Kendisine burada teşekkür ederim. N. K.

Birinci Bölüm

— 14 —

Derliyen :
Cemal Oğuz Öcal

— K —

1581 — Kocanın kârı içeri, kendi dışarı.	1588 — Kaşığıyla verir, sa- piyle gözünü çıkarır.
1582 — Kocam it olsun, ge- tirdiği et olsun.	1589 — Kazma kuyuyu, ka- zarlar kuyunu.
1583 — Kocanın bir nazır, biri ölürse biri hazır.	1590 — Kazı koz anlama.
1584 — Kadın, el kiridir.	1591 — Kaş yaparken göz çıkartır.
1585 — Karda gez, izini belli etme.	1592 — Kalıp kıyafetle adam adam olmaz.
1586 — Karamanın koyunu, sonra çıkar oyunu.	1593 — Kaldın evlât eline , iyi söyle gelinel
1587 — Kaş ile göz, gerisi söz.	1594 — Kar yağdı, iz ka- pandı.

âlişan verilmek babında Adana kadısı Mevlâna Esseyid İbra-
him arzetmeğin . . . . . beratı hümayunumu verdim. 11
receb 1225. Kostantiniyye el mahruse.»

Makalemi, Eskişehirli şair Vehbi'nin şu beyitleri ile bağ-
lıyorum :

“ Sırr-ı aşkı duydu Yemliha olub lâl-ü hamûş
Mekselina oldu. emraz-ı mezayay-i sürûş
Bade-i tevhidi Meslîna'ya işrab ettiler
Ol sebepten oldular Mernûş, Debernuş, Sazenuş
Cür'a kalmıştı meğer cam-ı Kefeştetayyuş'tan
Kâselis-i bezmolub Kıtmir dahi olmadı boş. „

1595 — Kanı kan ile yumaz- lar, kanı su ile yurlar.	1615 — Koyunun bulunmadı- ğı yerde keçiye Ab- durrahman Çelebi derler.
1596 — Kan ciğer.	1616 — Keçide de sakal var..
1597 — Kan kardeşi.	1617 — Kedi ne, budu ne.
1598 — Kanı bozuk.	1618 — Kahvenin yüzü kara. amma, yüz ağartır.
1599 — Kansız olan dinsiz olur.	1619 — Kol kırılır, yen için de kalır.
1600 — Kazanda ye.	1620 — Kuruya kurt düşmez.
1601 — Kargayı bülbul diye satar.	1621 — Koça boynuzu bü- yük o'maz.
1602 — Karga bülbul gibi ötemez.	1622 — Kendi çalar, kendi oynar.
1603 — Kırkından sonra aza- na çare bulunmaz.	1623 — Kör ölürde badem gözlü olur.
1604 — Kapıdan kovsan ba- cadan girer.	1624 — Kötülük eden kötü- lük bulur.
1605 — Kardeşi kardeş, rız- kını ayrı yaratmış.	1625 — Kimse kimsenin na- sibini yemez.
1606 — Kadının saçı uzun, aklı kısa.	1626 — Kişi, kişiliğini belli eder.
1607 — Kızını döğmeyen di- zini döğer.	1627 — Kişi, akraniyle azar.
1608 — Komşu boncuğunu ça- lan gece takır.	1628 — Kimsenin ahı kimse- de kalmaz.
1609 — Kanatsız kuş uçmaz.	1629 — Kaşın üstünde gözün var demedi.
1610 — Kırdığı yumurta kırkı geçti.	1630 — Kendini beğenmiyen- çatlar, ölürmüş.
1611 — Kırdığı ceviz kırkı geçti.	1631 — Köpek köpek iken ökmek yediği kapıyı bilir.
1612 — Kendi göbeğini ken- di keser.	1632 — Keyf, kılığa bakmaz.
1613 — Kedi uzanamadığı ci- ğere pis dermiş.	
1614 — Keskin sirke küpüne zarardır.	

Cumhuriyet «olmaz»ı «olur» yaptı

Adana'da Yapılan Türkiye Yüzme Birinciliği

Seyhan Bölgesi Türkiye Yüzme Birincisi Oldu.

Yazan : OSMAN SEVAL

Beden Terbiyesi Umum müdürlüğü tarafından tertip edilen Türkiye yüzme birincilikleri bu yıl şirin Adanamızın modern yüzme havuzunda yapıldı.

Küçük bir olimpiyadı andıran bu müsabakalar başından sonuna kadar heyecan ve alâka ile takip edilmiş, sportmen Adanalıların coşkun tezahürlerine vesile olmuştur.

Müsabakaların ehemmiyetini ve halkın göstereceği büyük rağbeti evvelinden anlamış olan bölgemizin kıymetli idarecileri her türlü tedbirleri almışlardı. Yüzme havuzu etrafında yüzücülerin seyircilerin istirahatı için gölgelikler ile soyunma yerleri, hoparlör, telefon ve elektrik tesisatı yapılmış şehir ve sokaklar spor vecizeleriyle donatılmış; bir zafer takına (32 Bölgenin Yüzücüleri Hoş Geldiniz) (Beden Terbiyesi Seyhan bölgesi) yazdırılmış ve bu tak 1 Ey'ülden 7 Eylül sabahına kadar bir hafta müddetle geceleri ışıklandırılmış Adana şehri bayram sevinci yaşamıştır.

Misafirlerimiz Beden Terbiyesi Seyhan Bölgesi mihmandarları tarafından istasyonda karşılanarak otellerine yerleştirilmiş ve boş zamanlarda şehrin münasip yerleri gezdirilmiştir.

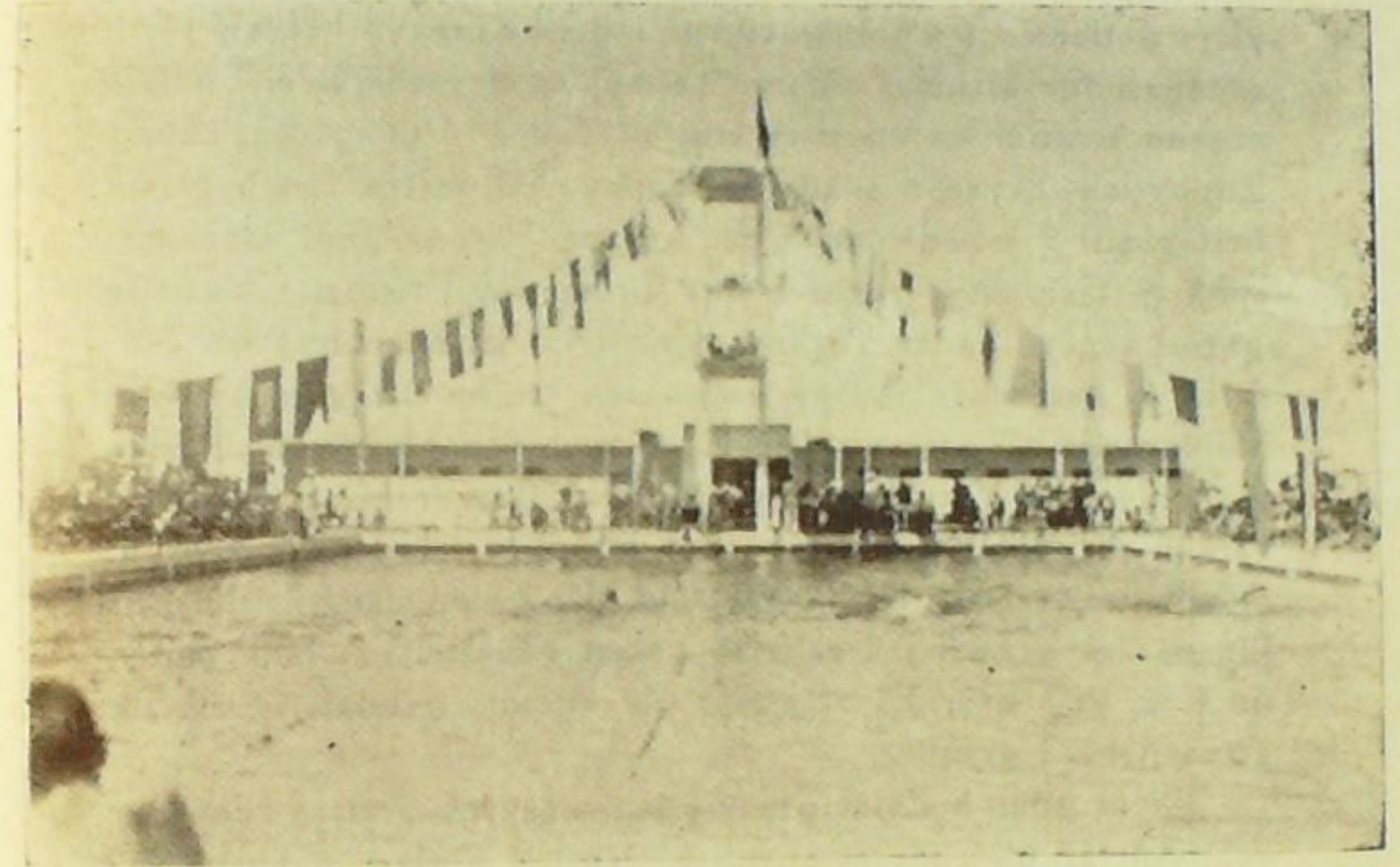
Misafirlerimiz şerefine 4 - 9 - 942 günü saat 21 de Beden Terbiyesi; 6 - 9 - 942 günü saat 21 de Adana Belediyesi (325) kişilik yemek ziyafeti; 7 - 9 - 942 günü saat 17 de Halkevi çay ziyafeti vermiştir.

Türkiye'de ilk defa 32 Bölgenin iştirakiyle yapılan bu mu-

sabakalara; Ankara, Antalya, Artvin, Aydın, Balıkesir, Bolu, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Gaziantep, Giresun, Hatay, İçel, İstanbul, Isparta, İzmir, Kastamonu, Kayseri, Kocaeli, Muğla, Ordu, Rize, Samsun, Seyhan, Sinop, Sivas, Tekirdağ, Trabzon, Urfa, Zonguldak bölgeleri iştirak etmiştir.

5 - 9 - 952 Cumartesi günü bölgeler yüzücüleri ve idarecileriyle hakemler tam saat 9.30 da Beden Terbiyesi Seyhan Bölgesinin hazırladığı çelengi Bölge binasından alarak başta Halkevi bandosu olduğu halde Şehrin ortasından muntazam bir surette geçerek ATATÜRK anıtına geldiler ve anıta merasimle çelenk koydular.

Öğleden sonra bütün yüzücülerin iştirakiyle yüzme havuzu etrafında yapılan beden hareketlerinden sonra muntazam bir geçit rasmi yapılmıştır.

Saat tam 14 te Halkevi bandosunun iştirakiyle bütün yüzücülerin hep beraber söylediği İstiklâl marşını müteakip mikrafon başına gelen sportmen bölge Başkanımız Seyhan Valisi

Sayın Bay Akif İvidoğan'ın heyecanlı bir nutkiyle müsabakalara başlanmıştır.

Programa göre ilk gün şu müsabakalar yapıldı:

100 M. Serbest.

200 M. Kurbalama.

400 M. Serbest.

Traplen atlamaları.

4 X 200 Bayrak yarışı.

Su sporlarında şöhret kazanmış ve 9 sene üstüste Türkiye şampiyonluğunu almış olan İstanbul yüzücüleri ile su sporlarında hayli ilerlemiş olan diğer bölgelerin karşısında daha henüz geçen mevsimin sonlarında faaliyete geçen Adana yüzme havuzunda yetişen gençlerin ne derece alacaklarını herkes sabırsızlıkla bekliyordu.

Günün ve müsabakaların birincisi olan 100 metre serbest yarış neticesinde bütün rakiplerini geride bırakan bölgemiz yüzücülerinden Mahmut zaferin ilk müjdesini verdiğinden halkın coşkun tezahür ve alkışları arasında sudan çıkıyordu. Henüz kalplerdeki heyecan sükûn bulmadan 200 metre kurbalama başlamıştı. 9 seneden beri bu yarışın birinciliğini muhafaza eden ve tesis ettiği rekor henüz kırılmayan İstanbullu Yusuf'la geçen seneye kadar Türkiye ikinciliğini kazanan İçel'den Muzafer'in karşısında Adana havuzunun bir senelik genç talebesi Muharrem'in ne yapacağı bütün seyircileri haklı bir düşünceye sevk ediyordu. Yarışın bitmesine daha 50 metrelik bir mesafe varken ATATÜRK Parkı coşkun bir alkış tufanı ile inliyordu. Adanalılar, zaferin ikinci müjdecisi Muharremi alkışlıyordu. Bütün nazarları derhal üzerlerine çöken gençlerimiz 400 metre ile 4 X 200 Bayrak yarışında da birinci gelerek daha ilk günden başa geçtiler.

İkinci gün: 6 Eylül pazar günü muayyen saattan çok evvel misli görülmemiş kalabalık bir seyirci kütlesi havuzun etrafını doldurmuştu.

Gençlerimiz bugün dünden daha fazla bir varlık göstererek Türk Bayrak yarışında yeni bir Türkiye rekoru kırarak yarışlar hitamında İstanbul'un kazandığı 102 puvana karşı 123

(Arkası var)

Halkevi Çalışmaları

Ağustos:

1 — 6 — 9 — 942 tarihinde Riyaziye, Fransızca, İngilizce, Almanca kursları açılmış iki ay müddetle devam ederek ikmale kalmış talebeler yetiştirilmiştir.

2 — 16 — 8 — 942 de Evimiz Spor komitesinin, yüzme havuzunda tertip ettiği «Sporları» teşvik müsabakasına 600 genç iştirak etmiş ve müsabaka çok heyecanlı olmuştur.

3 — 30 Ağustos 942 günü Zafer bayramı münasebetile Halk evlilerinin ve bandosunun iştirakile Atatürk Anıtına çelenkler konmuş ve hoparlör ile nşriyat yapılmıştır. Gecesi Evimiz salonunda Asteğmen Mithat Sıracoğlu tarafından günün mevzu ile alâkadar bir konuşma yapılmış ve konser verilmiştir. Aynı gece Askerî fenâr alayı evimiz önünde coşkun şenlik tezahüratında bulunmuş ve burada kahraman askerlerimize hitaben Kütüphane Komitesi Reisi Vehbi Evinç tarafından bir nutuk söylenmiştir.

Eylül:

1 — 3 — 9 — 942 günü Evimiz Aile gazinosu törenle açılmıştır.

2 — 23 — 9 — 942 Adanada Sıtma Enstitüsünde kurs görmekte olan 80 yani doktorumuzun Adanadan ayrılması dolayısıyla Halkevimiz tarafından bir çay verilmiş ve 180 davetli bu toplantıda bulunmuştur.

3 — 26 — 9 — 942 Dil Bayramı kutlama töreni yapılmış ve gecesi İkinci Ortaokul Müdür Muavini Sait Toraman tarafından bir konferans verilmiş Şair Cemal Oguz tarafından bu mevzua uygun güzel bir şiir okunmuş, müteakiben Halk müzigi konseri verilmiştir.

I inci Teşrin:

1 — 3—10—942 de Evimiz salonunda çaylı aile toplantısı yapılmış ve Celâl İnce konsere sesle iştirak etmiştir.

2 — 20—10—942 de Daktilo kursumuz açılmıştır.

3 — 17—10—942 de bir yıl devam etmek üzere İngilizce kursu açılmıştır.

4 — 25—10—942 de Bayan Samime Aydoğmuş, Bay Hikmet Hazer, Bay Hilmi Tümer tarafından bir konser verilmiştir.

5 — 29—10—942 Cumhuriyet Bayramı münasebetile büyük bir tören tertibedilmiş ve hoparlörle konferans ve müzik neşriyatı yapılmıştır.

Halkevi Haberleri

● İhtiyat subayı olarak orduda vazife görmekte olan Evimiz Reisi Doktor Kemal Satır, Ağustos ayında terhis edilmiş ve vazifesine başlamıştır.

● Yıllardan beri mecmuamızın Neşriyat Müdürlüğü vazifesini görmekte olan Kıymetli Şair Arif Nihat Asya, Malatya Lisesi Müdürlüğüne tayin edilmiştir.

● Mecmuamız Yazı İşleri Müdürlüğünü ifa etmekte olan Osman Sümer, İhtiyat Subay Okuluna gitmiş bulunmaktadır.

Görüşler, Evimizin bu kıymetli elemanlarına yeni ödevlerinde yüksek başarılar diler.

Mes'ul Müdürü : AVUKAT KEMAL ÇELİK
Yazı İşleri Müdürü : VEHİD EVİNÇ
Basıldığı yer : BUGÜN MATBAASI

HALKEVLERİ DERGİLERİ

Derginin Adı	Çıkaran Halkevi	Kaç günde bir çıktığı
Akpınar	Niğde	Ayda bir
Aksu	Giresun	» »
Başpınar	G. Antep	» »
Burdur	Burdur	» »
Çorumlu	Çorum	» »
Dranaz	Sinop	» »
Doğuş	Kars	» »
4 Eylül	Sivas	» »
Duygular	Bolu	» »
Edirne	Edirne	» »
Erciyes	Kayseri	» »
Fikirler	İzmir	15 günde bir
Gediz	Manisa	Ayda bir
Görüşler	Adana	» »
H. B. Haberleri	Eminönü	» »
İçel	Mersin	» »
İnan	Trabzon	» »
İnanç	Denizli	» »
Karacadağ	Diyarbakır	» »
Kara Elmas	Zonguldak	Üç ayda bir
Kaynak	Balıkesir	Ayda bir
Konya	Konya	» »
Küçük Menderes	Tire	» »
19 Mayıs	Samsun	» »
Porsuk [Halkevi]	Eskişehir	» »
Taşpınar	Afyon	» »
Türk Akdeniz	Antalya	» »
Uludağ	Bursa	» »
Ün	İsparta	» »
Yeni Türk	Eminönü	» »